

IX. évfolyam

2. szám

2019. április

Kedves olvasóinknak Kellemes

Húsvéti ünnepeket kívánunk!

Érsekkéty aranykora

Minden egyes község a történelem során megélte aranykorát. Ez egy olyan jelenség, amit az adott csúcspillanatban nem is sejtettek a község lakói. Előadásom és mostani cikkem célja, hogy jobban megismertethessem Önökkel saját szülőhelyük – lakhelyük történelmét. Bízok benne, hogy érdekes olvasnivaló lesz. A faluban, több ízben is megtekinthették már az előadásomat, amire először 2019. február 15-én, egy kellemes délutánon került sor a helyi óvoda éttermében. A lehetőséget Molnár Tímeától kaptam, a helyi Csemadok elnökétől.

Az eddigi kutatások alapján Érsekkéty község területén a középkortól kezdődően éltek emberek, erről a nemrég összegyűjtött cserépdarabok tanúskodnak. A község első írásos említése 1293-ból való, amely szerint a Hontpázmány nemzetségbeli Pásztói István fia László 30 ökröt és 5 lovat vitt el innen az érsek kárára. A régi feljegyzések szerint az akkori Chetth – vagyis Kéty – az esztergomi érsek és a Hontpázmány nemzetség bényi ágának birtoka. 1295-

Tartalom

- Érsekkéty aranykora
- Önkormányzati beszámoló
- Farsang
- A farsangi fánk sütése
- Szülők bálja
- Borverseny
- A magyarság felemelő ünnepén
- Eseménynaptár
- Drukkerek

ben a Hontpázmány nemzetségbeli Kázmér fiai lerombolták az érsek faluját. 40 ökröt és 40 kisállatot vittek el innen. A történetek következtében III. András király e nemzetséghez tartozó Bényt és Kéméndet fájdalomdíjként Lodomér érseknek ítélte. A király 1301-es halálát követően Csák Máté trencsényi tartományúr befolyási területében helyezkedett Kéty. 1332-ben a pápai tizedek¹ szerint István nevű plébánosa 6 garast fizetett. Ez az információ arra ad utalást, hogy már a 14. században itt állt egy templom. Az utóbbi egy hónap leforgása alatt sikeresen lokalizálták a középkori, valószínűleg román építkezési stílusú egyhajós templomot, mely Szent Margit tiszteletére volt felszentelve. Az erről a felfedezésről szóló további információk a jövőben elkészülő községi monográfiában, vagyis helytörténelmi könyvben lesznek megjelentetve.

Az eredeti község elsőként 1550 körül néptelenedett el, amikor az oszmán seregek első támadásait intézték a vidékünkre. 1560-ban már Kéty, mint elpusztult eklézsia szerepel. Az ezt követő években visszatérhettek a lakói, ill. újra benépesítették. Az 1570-es török adóösszeírás szerint már 11 házban 10 család lakott. Az ezt követő 1664-es adóösszeírásban, 28 házban 53 család élt. Ekkor említik elsőként az egykereű kétyi malmot, amely egykoron az érseké lehetett. 1664-ben a török „Ráftere asszony” esztergomi lakos tulajdonában volt. 1683 sorsdöntő év volt a község számára, a felszabadító lengyel seregek III. Sobieski János

vezetésével elpusztították a környező török uralom alatt álló településeket, beleértve Kétyet is. Valószínűleg ekkor pusztulhatott el teljesen a község az eredeti helyén. Ezt követően 1696-ban Kéty 7 nagyjövedelmű jobbágycsaláddal lett újra benépesítve. A fellendülés akkora mértékű volt, hogy 5 éven belül 1701-ben már iskolája is volt a falunak. 1712-ben Paluska György esztergomi érseki jószágigazgató telepítette be a környező

községekbe, de leginkább Kuralra szlovák családokat. 1755-ben, vagyis 61 évvel a község benépesítése után, már 415 lakosa volt Kétynek. 1769-ben köttetett meg a községben a Mária Terézia-féle úrbéres tabella, mely enyhítette a jobbágyok kiszolgáltatottságát csökkentve az ígás és kézi robotot, ill. a dézsmát. Ezt követően fia, II. József 1781-ben létrehozta a türelmi rendeletet, amely szabad vallásgyakorlást és hivatalviselést biztosított az egyes felekezetek számára. Legálissá váltak az addig tiltott protestáns egyházak, melynek következtében felépülhetett az új templomuk. Kétyen 1784/1785-ben épült a klasszicista stílusú református templom, melyhez 1812-ben építették hozzá a tornyot. Első lelkésze Laky Antal volt (1784-1788). A Jézus Szíve tiszteletére szentelt római katolikus templom 1885-ben épült neoromán stílusban. Mindkét templomot 1945-ben a visszavonuló német csapatok robbantották fel, helyettük a hívők a 60-as években új templomokat építettek fel. A 19. században református és katolikus elemi iskolája volt a községnek. 1832-ben kolera pusztított a vidéken, amely megtizedelte a lakosságot. 1849. április közepén a kéméndi táborukból Nagysalló felé Kétyen keresztül vonult fel a császári sereg (a kétyi szakaszon kb. 12 000 katona, együtt több mint 50 000). 1849. április 19-én zajlott a magyarok számára győztes Nagysallói csata, melyben az

¹ Egyházi adó

osztrák túlerővel szemben fényes győzelmet arattak a magyar nemzetőrök. A forradalom és szabadságharc leverése után véget ért a feudalizmus korszaka. Az addigi földesúr – az esztergomi érsek a község déli részében mérette ki magának a megmaradt földjeit, központjában épült fel Érsek pusztája. Az istállókon, cselédlakosokon kívül egy uradalmi lak is található volt benne, ahol az érsek gazdatisztje lakott. A pusztának fénykorában, 1910-ben 121 lakosa volt. Érsekkéty községnek a pusztaiakkal együtt ekkor összesen 1214 lakosa volt. A község a legmagasabb lélekszámot 1941-ben érte el, amikor 1304 lakosa volt. Jelenleg csupán 594 lakosa van. Az érseki földeken kívül a község határának többi részét a tagosítás

Üdvözlő Érsekkétyről — Fogyasztási szövetkezet

keretén belül a helyi lakosok között osztották szét. Ekkor 2 malom volt Kétyen: a községi és a 3 kerekű érseki. Az érseki malom árkának szélesítésével és a tó duzzasztásával még a 17-ik században elárasztódtak a csatai pálos kolostor földjei, amelyek végett a 19. század közepéig perben álltak az esztergomi érsekkel szemben. Napjainkban Érsekkéty legidősebb építménye egy barokk kőkereszt, amely az egykori érseki malom mellett áll, a jelenlegi halászház mellett. Ezt a kőkeresztet kb. 1770 körül készíthették. A kő anyaga valószínűleg egy Esztergom melletti kőbányából származik. Az első ismert kétyi magánvállalkozó 1881-ből a zsidó vallású Kohn Miksa volt, aki liszt forgalmazásával és vegyeskereskedés vezetésével foglalkozott. A helyi fogyasztási és értékesítési szövetkezet 1907 nyarán nyílt meg, amelynek épületéről képeslap is készült. A kétyi tejszövetkezet 1903-as alapítását az érsek gazdatisztje, bizonyos Wimmer Kálmán szorgalmazta, ugyanis a pusztán kiváló hozamú tehenészet működött. A község postahivatala kisebb megszakításokkal 1887-től működik. 1905-ben vasútépítési célokkal egy új vasúti vonalat terveztek Oroszka – Hetény között, amely érintette volna Kétyet is. Ezen kívül 1907-ben egy másik alternatív vonal terve is felmerült, méghozzá a Csata - Perbete vonalon. Mindkét tervezett sínszakasz megvalósítása

kudarcbra fulladt. A 19-ik század végén és a 20-ik század elején sok gazda selyemhernyó tenyésztéssel és cukorrépa termesztéssel foglalkozott. Tömegesen voltak a szederfák kiültetve. Az 1907 131,168/906. számú belügyminiszteri rendelet értelmében a község addigi Kéty elnevezését felváltotta Érsekkéty, ez által próbálták megkülönböztetni a Kárpát medencében található két másik Kéty községtől (Abaúj-Torna, Tolna vármegye). Az 1. világháborút megelőzőleg Érsekkétyről is voltak emigránsok, akik a jobb élet reményében az Egyesült Államokba utaztak el, két ilyen lakosról van eddig tudomásunk. Az 1. világháború 1914-es kitörése, és emberi veszteségei óriási érvágást jelentettek a fejlődő község számára. A 4 évig tartó harcok során 52 hős férfi vesztette életét, akik közül legtöbben az esztergomi 14-ik gyalogezred kötelékében harcoltak az orosz, ill. olasz és francia frontokon. A világháború végeztével megalakult az új Csehszlovák állam, mely elfoglalta az Alsó-Garam mente vidékét is. A területi követeléseiket a Trianoni egyezmény tette hivatalossá. Érsekkéty lakossága mindig magyar anyanyelvű volt.

A község a 20. század során többször megváltoztatta az elnevezését: 1920-1929 között Érsekkéty, 1929-1938 Ket', 1938 – 1945 között Érsekkéty, 1945 -1948 ismét Ket'-nek nevezték, 1948-tól 1994-ig Kvetnára változott, majd 1994-től ismét visszanyerte a Ket' elnevezést. A helyi lakosok a két világháború közti években beletörődtek a politikai változásokba. 1938 éve új fordulatot hozott a

község történelmében, Érsekkétyet visszacsatolták a Magyar királysághoz, díszkapukkal várták a környező településeken a lakosok a bevonuló magyar csapatokat. Itt érkezünk a község történelmének csúcspontjához, mondhatni aranykorához. Ekkor él a községben a legtöbb lakos, emelkedőben van az életszínvonal. 1941-ben a Magyar Királyság hadat üzent a Szovjetuniónak, amelynek ismételten vereség lett a vége. 1944 júniusában a helyi emléktábla szerint 12, más írásos forrás szerint 13 zsidó nemzetiségű lakost deportáltak a német haláltáborokba, ahonnan csak páran tértek vissza. Sajnos a háborús események elérték a község területét is. A harcok során sok ház megrongálódott, illetve megsemmisült. A civil áldozatokon kívül a világháború során 23 hős kétyi katona vesztette életét. A község harcszíntérre vált, itt zajlott többek között a német hadsereg Südwind fedőnevű hadművelete, amely során 1945. február 17-25. között visszaverték a szovjetek Révkomáromig kinyúló hídfőállását. Ezt követően a márciusi visszavonuláskor a német hadsereg megsemmisítette a község mindkét templomát. A háború végeztével a Beneš dekrétumok által megfosztották a magyar nemzetiségű lakosságot az állampolgárságuktól, Csehországi kényszermunkákra kötelezték őket. Az 1948-as kommunista hatalomátvétel után fokozatosan véget ért a felvidéki magyarság Magyarországra való áttelepítése. Így menekültek meg az áttelepítéstől az érsekkétyi lakosok is. Az ezt követő években újra átrendeződött a község. Megalakult a helyi földművelési szövetkezet, leaszfaltozták az utakat, új házsorok, középületek, templomok épültek, de a község történelemnek e szakaszára már nagyon sokan emlékeznek.

Bc. Juhász Gábor

Önkormányzati beszámoló

A kétyi képviselőtestület az elmúlt időszak ülésein többek között jóváhagyta a sportszervezet bérleti szerződését. A község így 20 évre, évi 100€ értékben bérbe adja a sportház épületében lévő öltözőket, bírói helyiségeket és természetesen a sportpályát is. A januári hónapban kérvény érkezett a hivatalba, amely szerint Mgr. Bohák Balázs bérelni szeretné a volt „presszó” helyiségeit. Januárban a testület elfogadta a szándéknyilatkozatot, amelyet a törvény szerint kifüggesztettünk, és a község honlapjára is feltettünk. A 15 napos határidőn belül nem érkezett egyéb javaslat, hozzászólás, ezért a képviselők a februári ülésen

jóváhagyták a bérleti szerződést a „régí presszó” helyiségeire, amely szerint március 1-től Bohák Balázs bérli havi 100€-ért a községtől.

Továbbá gyűjtést szerveztünk Zágrábi Martin részére, összesen 490€ gyűlt össze, amelyet rátettünk Martin bankszámlájára. Ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a Dánó élelmiszerüzletnek és a helyi Jednota üzletláncnak a gyűjtésben való közreműködésért. Köszönet az adakozó lakosságnak is! Március 1-től új lakó érkezett a bérlakásba, Toráč Andrea mérnökő.

Sikeresen pályáztunk a sportpálya melletti járda felújítására, amelyre 3 000€-t kapunk az Alsó- Garam menti partnerségtől. Reményeink szerint a nyár folyamán sikerül kicserélni térkőre. Az oly rég húzódó történet végére is remélem, a nyár végéig pontot tudunk tenni: a régi büfé épületének a megvásárlása. A tulajdonossal a tárgyalások még decemberben elkezdődtek, sikerült megegyezni az eladási összegről is. Itt kölcsönhöz kell folyamodnunk, ugyanis a község költségvetése nem engedi meg idén a saját erőből történő megvásárlást. Lehetne spórolni pár évig, aztán lehet, hogy 3 év múlva sikerülne is megvásárolni, de addig nem tudnánk előre lépni az épület felújításával kapcsolatban. Ezért is folyamodunk kölcsön felvételéhez. Az ősz folyamán szeretnénk kidolgoztatni a tervdokumentációt az épületre, amely majd idővel községi hivatalként működne. A posta természetesen megmaradna, de az ottani helyiségek is felújításra kerülnének. A tervdokumentációk után pedig pályázni, pályázni, pályázni a mihamarabbi felújítás reményében.

Sikeresen pályáztunk Nyitra megyén is, amely szerint támogatást nyertünk a szőlőhegyi piknik megszervezésére. Az óvoda épülete előtti parkosítás még várat magára, ugyanis a „Zöld oázis” nevű pályázat kiértékelése csak az áprilisi hónapban esedékes.

Beindult egy modern mozgásfajta is, a Jumping, amelyre minden kedden van lehetőség. Csütörtökönként pedig zumba edzéseket tartanak a helyi kultúrházban. Mindkét programra nagyszámban járnak a mozogni vágyók.

Összefoglalva: A képviselőtestülettel közösen igyekszünk fejleszteni községünket és támogatni minden korosztályt a lehetőségeinkhez mérten.

Farkas Attila

Farsang

Az Egyházi Alapiskola és Óvoda 2019. február 17-én rendezte meg a már hagyományos farsangi bált a helyi kultúrházban. A farsang a tavaszvárás ünnepeiből nőtte ki magát, gyakorlatilag a zajos mulatozás, tréfacsinálás, bolondozás, az eszem-izsom és az udvarlás

időszaka. Diákjaink a szüleik segítségével szebbnél-szebb, kreatívabbnál-kreatívabb jelmezekkel készültek. Egyetlen jelmezbe bújt gyermek sem maradt ajándék nélkül. Az iskola mellett működő Szülői Szövetségnek, Kéty község önkormányzatának és a gyermekek szüleinek köszönhetően. A zsűri által legszebbnek, legötletesebbnek vélt jelmezek különböző helyezéseket érhettek el. Az eredmény kihirdetése után következett a mulatozás. Kicsik és nagyok együtt szórakoztak, játszottak a tanító nénikkel.

Csóka Szilvia

A farsangi fánk sütése

A farsang a böjtöt megelőző időszak, amelyet az emberek bálokkal, népi hagyományokkal és tavaszváró szokásokkal tarkítanak. Ennek az időszaknak a legjellegzetesebb étele a fánk. A kétyi Egyházi Alapiskola és Óvoda diákjai is megismerkedtek a szalagos fánk készítésének rejtjelmeivel. Ehhez

a tájház kiváló helyszínnek bizonyult. A diákok sűrögtek-forogtak az asztal körül. Ennek a lelkes csapatnak én is tagja voltam. Miután bedagasztottuk a tésztát és vártuk, hogy megkeljen, volt idő beszélgetni. Minden családban megvan a fánkkészítés hagyománya, nálunk a csörge fánk a nyerő. A kiszaggatott tésztát forró zsiradékban kisütöttük, lekvárral ízesítettük és porcukorral meghintettük. Fantasztikus finom lett. Ez a délután nemcsak egy ételkészítésről szólt, hanem a hagyományaink megőrzéséről is.

Saróka Eszter /kilencedikes tanuló/

Szülők bálja

Nagy örömünkre és megkönnyebbülésünkre szolgált, hogy az Egyházi Alapiskola és Óvoda idén falujában rendezhette meg a szülők bálját. A bálra 2019. február 23-án került sor, a mesésen kidíszített kultúrház nagytermében. A zenét Forgács Róbert szolgáltatta. Az eseményt az alapiskola felsős diákjai nyitották meg egy angolkeringővel, akik így kamatoztathatták a tánciskolán szerzett tudásukat. A finom vacsora előtt, nagy meglepetésünkre, egy rövid balett előadást is láthattunk az apukák részéről. Miközben hasunkat fogtuk a nevetéstől, jó érzés töltött el, hogy milyen összetartó és egyedi ez a falu.

Mindenki kitett magáért. Reméljük, a jövőben is számíthatunk hasonló meglepetésre! A Szülői Szövetség ezúton is szeretne köszönetet mondani mindenkinek, aki részt vett a bál megvalósításában, valamint azoknak, akik jelenlétükkel megtisztelték a rendezvényt.

Varga Tímea

BORVERSENY

2019. március 2-án a Kiskertészek Helyi Szervezete jóvoltából megrendezésre került a már hagyományos borverseny. A zsűriben helyet foglalt: Stifner László (kőhidgyarmati szőlész, borász), Müller Denis (párkányi szőlész, borász), Csókás Gellért (madari szőlész, borász), Molnár Géza (kétyi szőlész, borász), Tóth Szabolcs (kétyi szőlész, borász) – akik öt kategóriában értékelték a borokat. Hatodik zsűritagként a résztvevők is pontozhatták a borokat, ezek alapján pedig közönség díjat is hirdettek. Az értékes és nagyszámú díjakért köszönet mindenkinek, aki hozzájárult ahhoz, hogy ezzel is gazdagabbá és színvonalasabbá tegye a versenyt. A résztvevők igazán jó hangulatban kóstolhatták meg a különféle borokat, amiből összesen 49 fajta volt, így a zsűrinek idén is nehéz dolga volt. A kevert borok kategóriájában a következő borászok értek el helyezést: 1. ifj. Hamar Árpád 2. Suba Lajos, 3. Bényi Tamás, 4. Molnár Géza, 5. Bohák Csaba és Compál Ildikó. Fehér fajborok helyezettjei: 1. Citera Lukáš és Mikus Attila, 2. Molnár Géza, 3. Mikus Csaba, 4. Mikus Attila 5. Suba

Lajos, 6. Tóth Szabolcs, 7. Suba Lajos. Vörös fajborok kategória helyezettjei: 1. Bohák Csaba, 2. Suba Lajos, 3. Citera Lukáš és Varga Zsolt, 4. Németh Attila.

Oszlák Kinga

A magyarság felemelő ünnepén

Március 15-e a magyarság felemelő ünnepe, ami egyben megemlékezés is. Ünnepe, mert 171 évvel ezelőtt, 1848. március 15-én a pesti fiatalok a Pilvax kávéházban papírra vetették gondolataikat, célokat tűztek ki maguk elé, melyeket rövid időn belül tettek is követtek. A szabadságért mindenüket feláldozták. Megemlékezés, mert két év alatt a szabadság nagyon sok áldozattal járt, ezért azokra a hősökre is gondolunk, akik életüket adták a harcokban.

A Csemadok Érsekkétyi Alapszervezet vezetősége, Kéty község önkormányzata és az Egyházi Alapiskola és Óvoda pedagógusai, tanulói értékes ünnepi műsorral, megemlékezéssel készültek e napra a helyi kultúrházban. Fontos kiemelni e gondolatot, hogy *közösen a helyi kultúrházban!*

Az ünnepi műsor Bohák Anikó szívhez szóló szavatóval kezdődött. Előadásában Kulcsár Tibor *Gyökerek* c. versét hallhattuk. A szavatót az Egyházi Alapiskola és Óvoda alsó tagozatos tanulójának lelkes tánca követte, majd a felső tagozatos diákok felelevenítették és

összefoglalták az 1848/1849-es eseményeket. Az elragadó Bohák Emese és lelkes gitárosai László Andreától az *Ez a föld a miénk* c. dalt adták elő. A Vass Lajos Nagydíjas Pacsirta Éneklőcsoporthoz és az Egyházi Alapiskola felső tagozatos tanulói magyar hazafias dalokkal

kedveskedtek a közönségnek. Ünnepi beszédet Farkas Attila, a község polgármestere mondott. A színvonalas műsor a hősök emlékművénél folytatódott, ahol koszorúzásra került sor, majd közösen hajtottunk fejet történelmünk hősei előtt.

Molnár Tímea

Gyermekeink gondolatai:

„Nekem ezen az ünnepen az első dolog, ami eszembe jut az a kokárda. Jó ilyenkor kitűzni a zászlónk színeit. Eszembe jut, hogy milyen jó magyarnak lenni. Jó magyarul beszélni, írni, olvasni és dalolni. Jó olyan nemzethez tartozni, akik harcolni mertek a szabadságukért.”

/5.o. fiú/

„1848.március 15-én Táncsicsot kiszabadították. Petőfi megírta és elszavalta a Nemzeti dalt. Jókai megszerkesztette a 12 pontot. Ezen a napon egy egész nemzet összefogott a magyarságért. Büszke vagyok, hogy magyarul írhatok és olvashatok.”

/5.o. fiú/

„...legalább ezen a napon tegyük fel a kokárdáinkat és viseljük büszkén.”

/5.o.lány/

„Március 15-e az a nap, amikor felvállaljuk a magyarságunkat, és tisztelgünk a márciusi ifjak előtt.”

/7.o.lány/

„...a bécsi forradalom hírére a pesti fiatalok a cselekvés útjára léptek. Reggel a Pilvax kávéháztól indultak el. Szerintem, nem gondolták azt, hogy útvonaluk történelmi fontosságú út lesz. Az egyetemeket végigjárták, majd lefoglalták Landerer és Heckenast nyomdáját, ahol kinyomtatták a Nemzeti dalt és a 12 pontot. Bátrak voltak, és hősieen viselkedtek!”

/6.o. fiú/

Eseménynaptár

Április 12	Húsvétváró a tájházban 13:00-tól 16:00-ig
Április 13	Szemétszedés a falun kívül (találkozó 9:00-kor a sportház épülete előtt)
Április 17	Iskola tanulóinak szemétszedése és faültetése
Április 30	Májfa állítás
Május 11	Dartsverseny
Május 18	Öregfiúk mérkőzés Kéty és Nagyölved csapatai között
Május 25	Szeretethíd
Június 8	Bíborpiros Szép Rózsa

Minden héten, kedden jumpig 16:30 – zumba minden csütörtökön 18:00 a helyi kultúrházban.

DRUKKEREK

Tavaszi szezon mérkőzései

Kéty – Csata	3:0
Bori – Kéty	2:0
Kéty – Ipolyfödemes	2:0
Ipolyvisk – Kéty	2:0
Kéty – Sáró	3:4
Kéty – Hontnádas	/2019.04.14, 15:30/
Palást – Kéty	/2019.04.21, 16:00/
Kéty – Nagysalló	/2019.04.28, 16:00/
Kiskoszmály – Kéty	/2019.05.05, 16:30/
Kéty – Peszetkergenye	/2019.05.12, 16:30/
Bakabánya – Kéty	/2019.05.19, 17:00/
Kéty – Nagytúr	/2019.05.26, 17:00/
Vámosladány – Kéty	/2019.06.02, 17:00/
Kéty – Nagykoszmány	/2019.06.09, 17:00/
Ipolyszakállos – Kéty	/2019.06.16, 17:00/

LAKOSSÁGI ADATOK

Bejelentkezés:

Jánošová Dominika
Kosorín Martin

Kijelentkezés:

Bernáth Zoltán
Bajkai Anikó

Elhalálozás:

Tóth Etel
Bohák Viola

Felelős szerkesztő: Oszlák Kinga
Címlap tervezője: Víg Viktor, grafikus
Kiadja: Kéty község önkormányzata